

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Onderzoeksresultaten wateroverlast juli 2021

DATUM
10 maart 2023
Verz.13 maart 2023

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
GH (Gerard) Wijnands

TELEFOONNUMMER
043 350 5242

ONZE REFERENTIE
2023.01288

E-MAILADRES
Gerard.Wijnands@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Met deze raadsinformatiebrief wil ik u informeren over de lopende en recent uitgebrachte onderzoeken naar aanleiding van het hoogwater en extreme neerslag van juli 2021.

Aanleiding.

In juli 2021 werd onze provincie getroffen door hoogwater en extreme neerslag. Na de wateroverlast zijn er diverse onderzoeken uitgevoerd, dit om een goed beeld te vormen van die extreme situatie in 2021. De bevindingen van deze onderzoeken en de onderzoeksresultaten zijn in deze brief opgenomen.

Buiten de uitgevoerde onderzoeken is op landelijk niveau de beleidstafel wateroverlast en hoogwater opgericht. Deze beleidstafel heeft onderzocht hoe Nederland beter voorbereid kan worden op een periode van extreme neerslag. Op 18 december 2022 heeft de beleidstafel het eindadvies opgeleverd. De beleidstafel heeft een duidelijke boodschap: "schade door extreme regen kan ook in de toekomst niet altijd voorkomen worden, maar we kunnen ons wel voorbereiden". Dit vraagt inzet van elke vierkante meter ruimte en van iedereen. Het vraagt om inzet van overheden, burgers en bedrijven. In het rapport van de beleidstafel worden 21 concrete voorstellen gedaan om het beleid ten aanzien van wateroverlast en hoogwater aan te passen.

Dit zijn onder andere:

- het vergroten van het waterbewustzijn bij burgers;
- verbeteren van de kwaliteit van monitoring en voorspelling van neerslag;
- werken aan een robuust samenhangend hoofd- en regionaal watersysteem;
- bij de ruimtelijke inrichting van Nederland rekening houden met de kans op extreme neerslagsituaties;
- benutten van bestaande en toekomstige internationale samenwerking en inzetten op klimaat robuust herstel.

De verdere uitwerking van deze beleidsaanpassingen worden op landelijk en provinciaal niveau doorvertaald naar nieuwe of aangepaste wet- en regelgeving, beleid en instrumenten. Het eindadvies van de beleidstafel is te benaderen via de link: [beleidstafel wateroverlast en hoogwater](#).

Gezamenlijke aanpak Limburg in WRL.

Naar aanleiding van deze watercrisis is het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) opgezet. Binnen het programma WRL zijn de 31 Limburgse gemeenten, waterschap Limburg,

DATUM
10 maart 2023

provincie Limburg en het Rijk samen aan de slag gegaan. Deze gezamenlijke aanpak zorgt ervoor dat naast de wateropgave, ook het belang van andere opgaves niet uit het oog wordt verloren. De waterveiligheidsopgave kan immers niet los worden gezien van andere grote opgaves, denk hierbij aan droogte, stikstof, energietransitie, woonopgave en transitie van de landbouw. Dit zijn onderwerpen die spelen op nationaal en regionaal niveau. Daarbij wordt steeds gekeken naar het grotere geheel, waarbij water en bodem sturend zijn of worden in de ruimtelijke inrichting.

Voorbereiden en beschermen.

Het doel van het programma WRL, die naadloos aansluit aan de boodschap van de beleidstafel, is om de bewoners van Limburg in de toekomst beter te beschermen en voor te bereiden op extreme weersomstandigheden. Het programma WRL is opgebouwd uit 3 pijlers:

- meer robuustheid in het regionale watersysteem (maatregelen nemen in de regionale beken en beekdalen);
- water en bodem meer sturend laten zijn in de ruimtelijke ordening;
- verhogen van het klimaatbewustzijn en zelfredzaamheid van inwoners.

Regionale actietafel.

De Limburgse gemeenten, het waterschap Limburg, provincie Limburg en het Rijk geven de komende jaren samen sturing aan het programma. Ook zullen zij besluiten nemen over de inzet van middelen en maatregelen voor heel Limburg. Dit gebeurt binnen de wettelijke kaders en met inachtneming van de rol van de bevoegde gezagen. Er wordt momenteel gewerkt aan één loket waar alle informatie wordt samengebracht. Ook worden inwoners actief betrokken bij het bedenken van verbetermaatregelen en dragen zij actief input aan die bijdragen aan klimaatadaptieve oplossingen. Binnen Maastricht lopen overigens ook projecten die als doel hebben de wateroverlast te verminderen. Vanuit het recentelijk vastgestelde waterprogramma zijn ook projecten genoemd en geprogrammeerd in o.a Maastricht zuid-west (Daalhof, Medoclaan en Vroenhovenweg). Deze vallen echter buiten de scope van WRL. Zodra er meer bekend is over WRL, zal ik u daarover informeren.

Systeemanalyse Limburg.

De hoogwatercrisis in juli 2021 riep veel vragen op. Het waterschap Limburg en de provincie Limburg hebben het Kennisinstituut Deltares daarom de opdracht gegeven voor een feitelijk onderzoek naar de oorzaken en gevolgen van het hoogwater. Het onderzoek is in twee fasen uitgevoerd. De eerste fase is in mei 2022 afgerond en was gericht op vier overstromingsgebieden (Geul- en Roermond, Valkenburg, en Eygelshoven). De resultaten zijn te vinden op: [Resultaten onderzoek eerste fase](#).

In de tweede fase is onderzoek gedaan naar de stroomgebieden van de Geul, Geleenbeek en Roer. Ook is gekeken welke mogelijke typen maatregelen er zijn om wateroverlast te beperken. De resultaten van het onderzoek geven aan dat er geen absolute bescherming is tegen wateroverlast. Wel kan door het nemen van een combinatie van maatregelen overlast worden beperkt en kan schade worden verminderd door een betere voorbereiding op extreem weer middels het vergroten van het waterbewustzijn, kennis, een andere inrichting en anders sturen in de ruimtelijke ordening. (klimaatadaptief bouwen)

De onderstaande onderzochte maatregelen hebben effect in het Geuldal, maar zorgen niet voor het voorkomen van wateroverlast. De haalbaarheid van deze maatregelen dienen nog nader te worden onderzocht evenals de effecten voor andere gebieden (benedenstrooms en bovenstrooms).

De onderzochte maatregelen betreffen:

- **Vasthouden van water bovenstrooms (bij de bron)**
Het beeld is positief, maar onvoldoende om overstromingen zoals juli 2021 te voorkomen. Deze bronmaatregelen vergen een forse inspanning met veel belanghebbende partijen en aanzienlijke ingrepen in de ruimtelijke inrichting.

DATUM
10 maart 2023

- **Bergen van water door verruwing van de overstromingsgebieden**
Uitgangspunt zou moeten zijn “bergen waar mogelijk en afvoeren waar nodig”. Op het geteste gebied heeft dit benedenstrooms een effect van vermindering op de overstroming maar bovenstrooms hogere waterstanden en langere duur van overstroming.
- **Drempels dwars op de beek**
Door het plaatsen van deze drempels kan bovenstrooms meer water worden geborgen. Dit verlaagt de piekafvoer benedenstrooms.
- **Afvoeren van water door knelpunten te verruimen**
 - Verruimen van bruggen etc.
 - Vergroten van afvoer van de Geul
 - Water bij Bunde (sifon) afvoeren naar het JulianakanaalDeze maatregelen hebben met name lokaal een effect. Bij vergroting van de afvoercapaciteit van de Geul kan dit een negatief effect benedenstrooms hebben.
- **Beschermen gebieden met kades**
Een gevaar bij het toepassen van kades is dat deze bescherming bieden tot de hoogte van de kade. Bij hogere waterstanden overstromen de kades alsnog en dit kan mogelijk zorgen voor verhoogde waterstanden in een gebied zonder kades. Daarnaast zijn hoge kades vaak moeilijk landschappelijk inpasbaar. Maar plaatselijk kunnen kades een oplossing bieden.

De resultaten van het onderzoek zijn op 26 januari jl. via een Webinar gepresenteerd. ([Webinar systeemanalyse Limburg](#)). De resultaten van het onderzoek zelf zijn te vinden op: [Systeemanalyse Limburg](#).

Het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg gaat verder aan de slag met de bevindingen uit de systeemanalyse. Waar mogelijk zullen hieruit korte termijnmaatregelen volgen. Maar voor meerdere maatregelen zal nog nader onderzoek benodigd zijn, deze maatregelen zullen doorschuiven naar de langere termijn (10 tot 15 jaar).

Onderzoek samenwerkingsverband Maas en Mergelland.

Het samenwerkingsverband Water Maas en Mergelland, waarin ook Maastricht participeert, heeft de wateroverlast van juli 2021 ook geëvalueerd. Hieruit zijn een aantal lessen en conclusies te trekken. De watersnoodramp was een serieuze waarschuwing voor wat betreft de klimaatverandering, daarbij hebben we feitelijk nog geluk gehad. Het is duidelijk dat we hiervan moeten leren en ons moeten voorbereiden op het veranderende klimaat.

Het veiligheidsniveau voor wat betreft overstromingen in Zuid-Limburg is erg laag. Feitelijk staan veel woningen langs de rivier in de uiterwaarden. Dit zou heel duidelijk en actief gecommuniceerd moeten worden naar betrokken bewoners. Daarnaast is de huidige aanpak van de wateroverlast te veel gericht op het bepalen van normen. Dit heeft tot gevolg dat niet verder gekeken wordt dan de norm en wat de gevolgen hiervan zijn. Door de lat hoger te leggen wordt creativiteit gestimuleerd en worden de effecten van extreme neerslag beter in beeld gebracht.

De bevindingen van het onderzoek van het samenwerkingsverband Maas en Mergelland zullen worden afgestemd met het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. Dit om samen tot passende maatregelen en acties te komen. De resultaten van het onderzoek zijn te benaderen via <https://www.cesarexpertise.nl/artikel-watersnood-geul-in-2021/>

Presentatie Waterschap Limburg.

In het najaar van 2022 heeft het waterschap aangeboden om een presentatie te verzorgen in de raad waarin wordt uitgelegd wat de taken en bevoegdheden van het waterschap zijn. Daarnaast zal

DATUM
10 maart 2023

worden toegelicht hoe wij in gezamenlijkheid komen tot een klimaatadaptieve omgeving. Een afspraak met het waterschap en de raad zal voor 2023 worden ingepland.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Water, Natuur en Landschap